

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

20 NOVEMBRE 2003

Proposition de loi modifiant la loi du 29 mars 1976 relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants

(Déposée par Mme Annemie Van de Casteele et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Le statut social des travailleurs salariés et celui des travailleurs indépendants présentent de grandes différences dans un certain nombre de domaines. L'une des plus criantes est celle qui concerne les régimes d'allocations familiales.

Le premier enfant d'un travailleur salarié a droit à des allocations familiales de 74,06 euros par mois, tandis que le premier enfant d'un travailleur indépendant n'a droit qu'à des allocations de 37,67 euros par mois. Un supplément d'âge est octroyé aux enfants du travailleur salarié, tandis que le régime applicable aux travailleurs indépendants ne prévoit aucun supplément d'âge pour le premier enfant. Pourtant, tout le monde conviendra que le coût d'un enfant augmente avec l'âge.

La différence entre les deux régimes de prestations sociales est due au fait que leur mode de financement n'est pas le même. Dans le régime des travailleurs salariés, les travailleurs et les employeurs paient des cotisations sociales, alors que, dans le statut des travailleurs indépendants, c'est l'indépendant seul qui paie des cotisations sociales. En ce qui concerne plus particulièrement les allocations familiales, il convient de souligner que la cotisation traditionnelle de sécurité sociale de 7% est une cotisation exclusivement patronale.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

20 NOVEMBER 2003

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 maart 1976 betreffende de gezinsbijslag voor zelfstandigen

(Ingediend door mevrouw Annemie Van de Casteele c.s.)

TOELICHTING

Het sociaal statuut van de werknemers en dit van de zelfstandigen vertoont op een aantal vlakken grote verschillpunten. Eén van de meest markante verschillen is gesitueerd in het stelsel van de gezinsbijslag voor zelfstandigen.

Het eerste kind van een werknemer ontvangt een gezinsbijslag van 74,06 euro per maand, dat van een zelfstandige slechts 37,67 euro per maand. De werknemer ontvangt voor zijn kinderen een leeftijdstoelag. In het stelsel van de zelfstandigen ontbreekt voor het eerste kind de leeftijdstoelag helemaal. Nochtans is iedereen het erover eens dat de kost van een kind toeneemt met de leeftijd.

Het verschil tussen beide sociale stelsels vloeit voort uit de verschillende financiering. In het werknemersstelsel betalen werknemers en werkgevers sociale bijdragen, in het zelfstandigenstatuut betaalt de zelfstandige alleen sociale bijdragen. Meer specifiek dient voor de gezinsbijslag te worden opgemerkt dat de traditionele 7%-socialezekerheidsbijdrage exclusief een werkgeversbijdrage is.

On est de plus en plus convaincu que le traitement différent réservé aux salariés et aux indépendants en matière d'allocations familiales n'est plus justifié. Le fait d'avoir des enfants n'est en effet pas un risque lié à l'exercice d'une profession : c'est un risque social d'ordre général et qui est indépendant du type d'activité professionnelle exercée par les parents. Le temps n'est plus où l'on était toute sa vie salarié, fonctionnaire ou indépendant. Si l'on ne veut pas entraver cette mobilité, il est important de faire en sorte que les différents régimes de sécurité sociale se rapprochent.

Bien que l'idéal, c'est-à-dire la création d'un régime commun d'allocations familiales pour toute personne qui éduque un enfant, ne puisse pas être atteint dans l'immédiat, l'alignement des allocations familiales et du supplément d'âge pour le premier enfant du travailleur indépendant sur les prestations allouées aux salariés est un premier pas dans la bonne direction. On a pris une première mesure au cours de la législature précédente en majorant les allocations familiales de 14,87 euros au 1er janvier 2001.

Le problème, en cas d'alignement du régime des indépendants sur celui des travailleurs salariés, est le financement. Le statut social des indépendants présente un solde négatif de 39 651 000 euros dans le budget 2003 ajusté. Ce déficit est dû à une diminution des recettes, en particulier de celles provenant de la cotisation des sociétés. Parallèlement, on a assisté à une augmentation des prestations, en raison précisément de la révision à la hausse des allocations (pensions, incapacité de travail et invalidité).

Dans le souci de préserver la viabilité financière du régime, il convient de faire preuve d'une certaine prudence dans l'alignement des allocations familiales. C'est pourquoi nous proposons d'étaler celui-ci sur une période de quatre ans.

*
* *

Meer en meer groeit de overtuiging dat de verschillende behandeling van werknemers en zelfstandigen bij het uitkeren van de gezinsbijslag niet langer verantwoord is. Het hebben van kinderen is immers geen risico dat gelinkt is aan het uitoefenen van een job, het is een sociaal risico dat algemeen is en los staat van de arbeidssituatie van de ouders. De tijd dat iemand zijn hele leven lang exclusief of werknemer of ambtenaar of zelfstandige is, is voorbij. Wil men die mobiliteit niet afremmen, dan is het belangrijk dat de onderscheiden sociale stelsels naar elkaar toe groeien.

Ofschoon het ideaal van één gemeenschappelijk stelsel inzake gezinsbijslagen voor elkeen die een kind opvoedt niet onmiddellijk realiseerbaar is, lijkt de gelijkschakeling van de gezinsbijslag en de leeftijdstoelag voor het eerste kind van een zelfstandige met die voor het kind van een werknemer een eerste stap in de goede richting te zijn. Tijdens de vorige zittingsperiode werd een eerste stap gezet door de verhoging van de gezinsbijslag met 14,87 euro op 1 januari 2001.

Het heikele punt bij een gelijkschakeling is de financiering van het stelsel. Het sociaal statuut van de zelfstandige vertoont in de bijgewerkte begroting 2003 een negatief saldo van 39 651 000 euro. Die verslechtering komt voort uit een vermindering van de ontvangsten, meer bepaald van de vennootschapsbijdrage. Daarnaast stegen de uitgaven voor de prestaties net omwille van de opwaartse herziening van de uitkeringen (pensioenen, arbeidsongeschiktheid en invaliditeit).

Vanuit de bekommernis om de financiële leefbaarheid van het stelsel, is het aangewezen enige voorzichtigheid aan de dag te leggen bij de gelijkschakeling van de gezinsbijslag. Daarom wordt de gelijkschakeling gefaseerd over een periode van 4 jaar.

Annemie VAN de CASTEELE.
Jacques GERMEAUX.
Patrik VANKRUNKELSVEN.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 2 de la loi du 29 mars 1976 relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants est complété par la disposition suivante :

«Le Roi aligne les montants des allocations familiales octroyées pour le premier enfant sur ceux prévus par le régime des travailleurs salariés et instaure le supplément d'âge pour le premier enfant.

Cet alignement des allocations familiales et l'instauration du supplément d'âge se feront de manière phasée sur une période de quatre ans à partir du 1er janvier 2004.»

23 octobre 2003.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 2 van de wet van 29 maart 1976 betreffende de gezinsbijslag voor zelfstandigen, wordt aangevuld als volgt:

«De Koning trekt de bedragen van de kinderbijslag voor het eerste kind op tot het niveau van dat van de werknemers en voert de leeftijdtoeslag voor het eerste kind in.

De gelijkschakeling van de gezinsbijslag en de invoering van de leeftijdtoeslag geschiedt gefaseerd over een periode van 4 jaar met ingang van 1 januari 2004.»

23 oktober 2003.

Annemie VAN de CASTEELE.
Jacques GERMEAUX.
Patrik VANKRUNKELSVEN.